

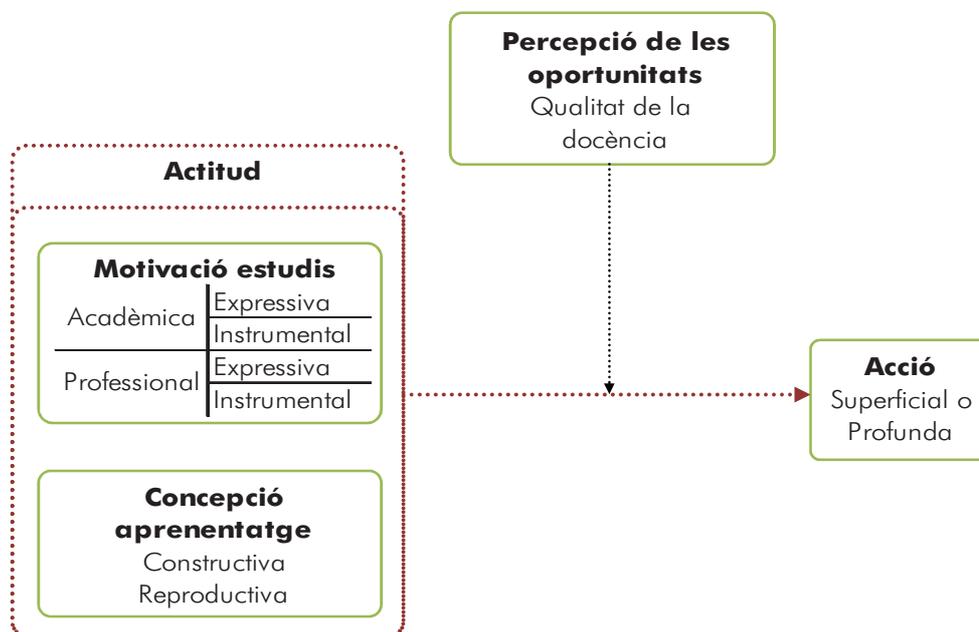
**La relació entre les actituds cap a l'estudi i les accions
d'aprenentatge dels estudiants universitaris:
la mediació del context i l'orientació professional**

La relació entre les actituds cap a l'estudi i les accions d'aprenentatge dels estudiants universitaris: la mediació del context i l'orientació professional

La relación entre las actitudes hacia el estudio y las acciones de aprendizaje de los estudiantes universitarios: la mediación del contexto y la orientación profesional.

Resum

Anàlisi dels canvis en les accions d'aprenentatge dels estudiants universitaris a partir de la implementació del pla de Bolonya i el canvi en les metodologies d'ensenyament aprenentatge. Els efectes de la percepció de la qualitat docent i el pes de les diferents actituds cap a l'estudi.

*Actitud cap als estudis*¹⁶

En relació a les **actituds** hem construït una tipologia a partir de les **motivacions** relacionades amb l'estudi (expressives/instrumentals, acadèmiques/professionals)¹⁷ i les **concepcions** d'aprenentatge (constructives/reproductives)¹⁸, en total, 16 tipus (veure taula annex). A partir d'una reducció teòrico-empírica, hem definit **5 tipus d'actituds cap a l'estudi**:

¹⁶ És important esmentar que els índexs de motivació i concepcions es van construir a partir de la mediana de les puntuacions obtingudes de les respostes en el qüestionari i no de la mitjana. Això suposa una desviació de la campana de Gauss. Així, tot i que sembli que els estudiants es concentren majoritàriament en puntuacions de motivació instrumental i concepcions reproductives, el cert és que puntuen més alt en les motivacions expressives i concepcions constructives.

¹⁷ Motivacions expressives: gust per allò que es fa, l'estudi en el cas de les acadèmiques i la professió en el cas de les professionals. Motivacions instrumentals: pensant en obtenir-ne un benefici, el títol en el cas de les acadèmiques i unes bones condicions laborals en el cas de les professionals.

¹⁸ Concepció constructiva: considerar que l'aprenentatge consisteix en construir el coneixement per a un mateix. Concepció reproductiva: considerar que l'aprenentatge és memoritzar i reproduir el material que altres t'ofereixen, fent el mínim esforç possible.

Tipus d'actitud	Motivació				Concepció		n	%
	instrumental		expressiva		CONS.	REPR.		
	ACAD.	PROF.	ACAD.	PROF.				
Inèrcia	-	-	-	-	-	+	246	29
Acadèmic constructiu	-	-	+	-	+	-	88	10
Instrumental	+	+	-	-	-	+	265	31
Professional constructiu	-	-	-	+	+	-	92	11
Professional reproductiu	-	+	-	-	-	+	89	11
Estratègic	+	+	+	+	+	+	73	8,6
Total							854	100

Tipus Actitud	Descripció
Inèrcia	Baixes motivacions (expressives i instrumentals) tant professionals com acadèmiques i no presenten altes puntuacions en relació a les concepcions d'aprenentatge (reproductives i constructives).
Acadèmic constructiu	Motivacions expressives acadèmiques i concepcions d'aprenentatge prioritàriament constructives.
Instrumental	Majoritàriament, altes puntuacions en concepcions reproductives i motivacions instrumentals tant professionals com acadèmiques.
Professionalitzador constructiu	Motivacions expressives cap a una professió concreta –el que anomenem vocació– amb altes puntuacions en la concepció d'aprenentatge constructiva.
Professionalitzador reproductiu	Motivacions professionals instrumentals (prioritzen les condicions laborals) i altes puntuacions en les concepcions reproductives d'aprenentatge.
Estratègic	Altes motivacions tant expressives com instrumentals i també altes en concepcions reproductives i constructives.

Resultats

C1 - Es constata un **augment de les accions profundes** d'aprenentatge en les assignatures que han implementant/consolidat metodologies més actives, relacionades amb el procés de Bolonya.

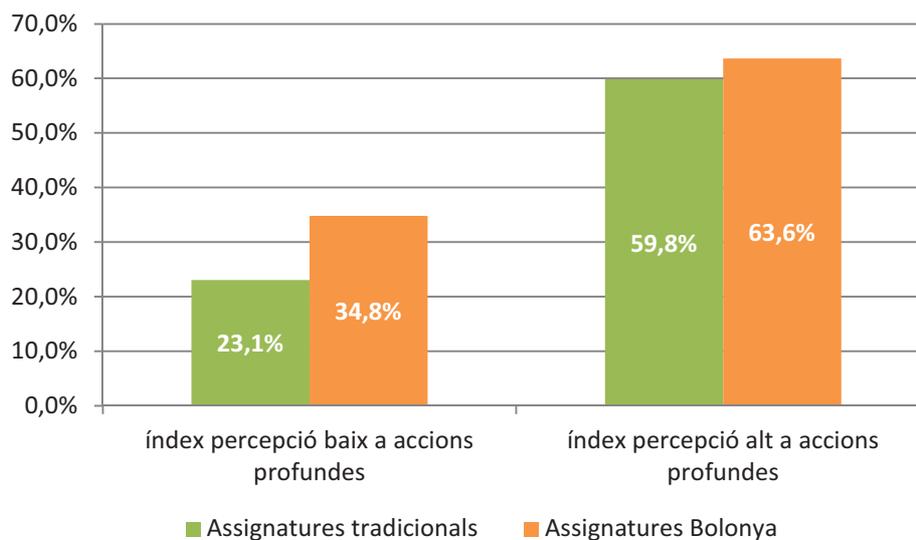
En el context de les assignatures Bolonya, s'observa un augment de les accions profundes d'aprenentatge: el 40% d'alumnes desenvolupen accions profundes en assignatures tradicionals (definides com a assignatures caracteritzades per classes magistrals, avaluació final, exàmens escrits...), mentre que en assignatures tipus Bolonya (definides com aquelles amb més treball en grup, més participació dels estudiants, avaluació continuada...) aquest percentatge augmenta fins al 47,8%.

C3 – Quan hi ha **bona percepció** de la qualitat docent, es produeix un **augment de les accions profundes** d'aprenentatge en **ambdós tipus d'assignatures**.

Es pot concloure que la introducció de les metodologies més innovadores –si es fa ben fet, i els alumnes així ho perceben– comporta beneficis rellevants en el seu aprenentatge.

Hi ha un augment del 29% en les accions d'aprenentatge profund en assignatures Bolonya quan es passa de percepció de la qualitat docent baixa a alta. En el cas de les assignatures tradicionals, la percepció de la qualitat docent té un efecte encara més remarcable que implica un major augment de les accions profundes d'aprenentatge (36,7%). Tot i això, el volum d'alumnes que emprenen accions profundes en el cas de les assignatures Bolonya és superior, arribant a prop del 64% dels universitaris.

Variació dels índexs d'accions profundes segons la percepció de la qualitat

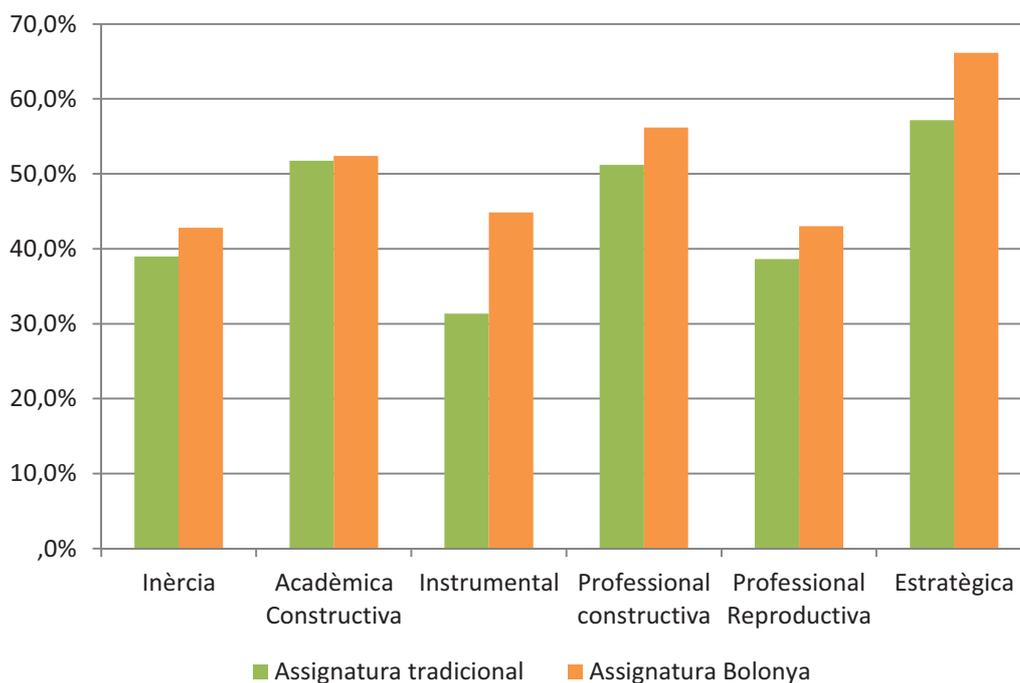

C4 – Els estudiants amb actituds instrumentals reproductives i estratègiques són els que presenten major variació en les seves accions d'aprenentatge.

D'aquesta manera, els estudiants amb aquests tipus d'actituds (instrumentals reproductives i estratègiques) són els que desenvolupen més accions profundes en les assignatures més relacionades amb **Bolonya**, en comparació a les assignatures tradicionals.

Per tant, es pot concloure que Bolonya comporta beneficis sobretot per aquells estudiants amb **motivacions més instrumentals i concepcions d'aprenentatge reproductives**. És a dir, que la millora a partir de la implementació de Bolonya bàsicament prové pel fet que els estudiants amb aquests tipus d'actituds poc proactives cap a l'aprenentatge significatiu o profund, i que són els que en general treuen pitjors resultats, milloren substancialment.

Comparació de les accions d'aprenentatge profundes segons actitud cap als estudis i tipus d'assignatura

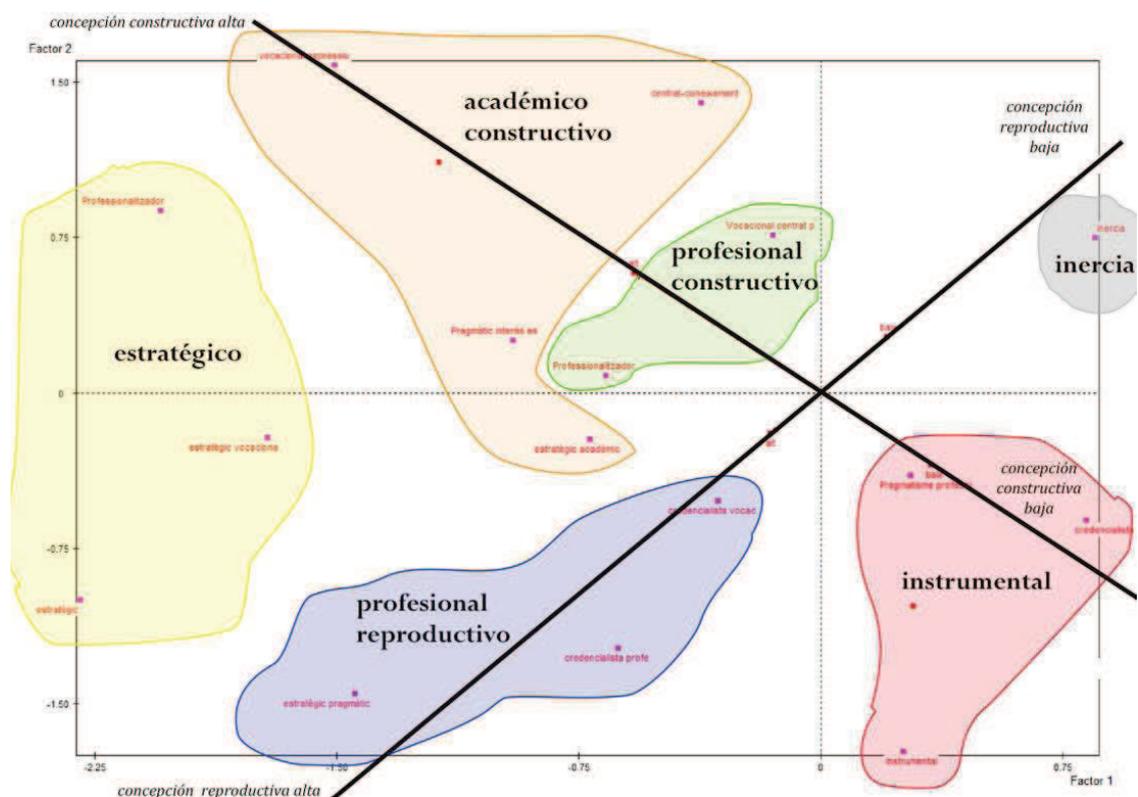
Recomanacions

1. Segons les nostres anàlisis, la implementació/consolidació de les noves metodologies impulsades per Bolonya realment comporten un aprenentatge més significatiu per part dels estudiants i, alhora, millors notes i progrés obtingut. Ara bé, la implementació ha d'estar ben feta i els estudiants ho han de veure així (la percepció de la qualitat ha de ser alta per part dels estudiants) perquè aquests efectes positius siguin clars.
2. Els estudiants que sustenten una motivació instrumental i/o amb una motivació més centrada en el futur professional experimenten els efectes de la metodologia docent canviant el seu tipus d'aprenentatge.

Quan els estudiants tenen motivacions més centrades en la futura **professió**, desenvolupen aprenentatges més profunds, sobretot en les assignatures de tipus Bolonya, que en molts casos han significat una incentivació per part de la titulació, dels aspectes més professionalitzadors. Per tant, en base a aquest resultat, podem pressuposar que incentivar aquests aspectes tindrà un **efecte positiu** en el seu aprenentatge.

De totes maneres, cal esmentar que incentivar fortament els aspectes aplicats i professionalitzadors del currículum comporta **conseqüències a llarg termini**. Aquesta tendència pot comportar efectes perniciosos en relació a la **pèrdua de coneixement abstracte**, reflexió, esperit crític, etc., que a la llarga pot disminuir la **capacitat de flexibilitat** mental i adaptabilitat dels estudiants i futurs professionals.

Annex

Actituds cap a l'estudi per titulacions

		Tipologia actituds						Total
		Inèrcia	academic construct.	instrumental reprod.	vocacional constructiu	profession. reproductiu	estratègic	
T i t u l a c i o n s	Arquitectura	n 41 % 48,2%	n 23 % 27,1%	n 6 % 7,1%	n 12 % 14,1%	n 1 % 1,2%	n 2 % 2,4%	n 85 % 100,0%
	Ciències empresarials	n 79 % 27,7%	n 9 % 3,2%	n 122 % 42,8%	n 11 % 3,9%	n 41 % 14,4%	n 23 % 8,1%	n 285 % 100,0%
	Educació social	n 6 % 30,0%	n 1 % 5,0%	n 3 % 15,0%	n 7 % 35,0%	n 3 % 15,0%	n 0 % 0,0%	n 20 % 100,0%
	Enginyeria tècnica en	n 23 % 39,0%	n 4 % 6,8%	n 21 % 35,6%	n 5 % 8,5%	n 4 % 6,8%	n 2 % 3,4%	n 59 % 100,0%
	Farmàcia	n 27 % 17,8%	n 16 % 10,5%	n 61 % 40,1%	n 18 % 11,8%	n 16 % 10,5%	n 14 % 9,2%	n 152 % 100,0%
	Humanitats	n 15 % 39,5%	n 10 % 26,3%	n 7 % 18,4%	n 1 % 2,6%	n 3 % 7,9%	n 2 % 5,3%	n 38 % 100,0%
	Infermeria	n 11 % 11,0%	n 7 % 7,0%	n 20 % 20,0%	n 23 % 23,0%	n 18 % 18,0%	n 21 % 21,0%	n 100 % 100,0%
	Química	n 14 % 28,6%	n 9 % 18,4%	n 10 % 20,4%	n 7 % 14,3%	n 3 % 6,1%	n 6 % 12,2%	n 49 % 100,0%
	Traducció i interpretació	n 23 % 42,6%	n 6 % 11,1%	n 14 % 25,9%	n 6 % 11,1%	n 2 % 3,7%	n 3 % 5,6%	n 54 % 100,0%
	Biologia humana	n 8 % 47,1%	n 3 % 17,6%	n 2 % 11,8%	n 3 % 17,6%	n 0 % 0,0%	n 1 % 5,9%	n 17 % 100,0%
	Total	n 247 % 28,8%	n 88 % 10,2%	n 266 % 31,0%	n 93 % 10,8%	n 91 % 10,6%	n 74 % 8,6%	n 859 % 100,0%